

Referaten

RUBRIEK 1. Algemeen (waaronder onderwijs en voorlichting).

So you want to be a consulting forester? James D. Pond. Journal of forestry, 6, 426—431, 1948.

Het schijnt in Amerika momenteel zeer in trek te zijn om particulier adviserend houtvester te worden. Pond wijst er op, dat ze inderdaad nodig zijn, maar dat er voor moet worden gewaakt, dat deze taak niet te gemakkelijk wordt opgevat. Hij behandelt dan verschillende moeilijkheden van dit beroep, verschillende eigenschappen, die men moet bezitten om het te kunnen uitoefenen e.d. B. V.

La technicité forestière. Ph. Guinier. Bull. S. F. Franche Comté 6, 211—220, 1948.

Frankrijk produceert te weinig hout. Het is noodzakelijk, dat een grotere hoeveelheid wordt voortgebracht. Om dit te bereiken moet men de opbrengst van de bestaande bossen verhogen en verder de bosoppervlakte uitbreiden.

Men moet erkennen, dat het bos in Frankrijk niet dezelfde belangstelling geniet als in landen in noord- en midden-Europa. Men beziet de bossen aesthetisch en uit een oogpunt van toerisme, maar de technische en economische belangen van het bos kent men te weinig. Het publiek denkt, dat het bos vanzelf groeit zonder zorgen en zonder verpleging en dat de mens alleen de producten komt oogsten en verder alles aan de natuur overlaat.

In het bijzonder is het beheer van de particuliere bossen, die 70 % van het totale beboste oppervlak innemen, onvoldoende. Daarbij moet men bedenken, dat het particuliere bos in Frankrijk zeer verdeeld is. Volgens de statistiek van 1912 waren er 1.500.000 boscigenaren en hiervan bezaten 1.400.000 eigenaren minder dan 10 ha bos.

Wat de staatsbossen en de bossen onderworpen aan het beheer van de staat betreft, moet er naar worden gestreefd, dat de houtvesters de tijd hebben om regelmatig zich met het buitenwerk bezig te houden en dat hun tijd niet door zware administratie in beslag wordt genomen.

Slechts weinig gediplomeerde houtvesters zijn in het particuliere bosbedrijf werkzaam in tegenstelling met een land als Denemarken, waar evenveel houtvesters bij het particuliere bosbedrijf werken als er in staatsdienst zijn. Het valt te betreuren, dat boscigenaren vaak alleen deskundigen te hulp roepen, wanneer het gaat over de verdeling van erfenissen of over belastingaangelegenheden, maar niet voor het beheer van het bos zelf.

Door het volgen van bosbouwscholen en bosbouw cursussen moet de kennis van de bosbouw worden verbreed en men moet het belang van het bos zien als een belang voor een ieder.

A. S.

Die Gründung der Forstschule an der Eidgenössischen Technischen Hochschule.

E. Krebs. Schweiz. Z. f. F. (J. F. Suisse) 6, 301—309, 1948.

Een overzicht van de lange geschiedenis die aan de oprichting van het polytechnicum in 1855 is voorafgegaan. Talrijke pogingen zijn ondernomen om tot de inrichting van hoger bosbouwonderwijs te komen (Zähringer, Kasthofer), totdat de bosbouw naast ingenieurswetenschappen, mechanica en chemie zijn plaats kreeg aan de E.T.H. te Zürich. De stichting van deze Hogere Bosbouwschool vond bij de Zwitserse bosbouwers zeer grote bijval.

Prof. Landolt verklaarde in 1865 „dat met de vorming van degelijke bosbouwkundigen de eerste stap was gedaan tot blijvende verbetering van de voor het volk van Zwitserland zo gewichtige en toch zo onvoldoende behartigde bosbouw”. E. Landolt was Forstmeister in Zürich en de eerste professor aan de Hogere Bosbouwschool, de tweede was X. F. Marchand, Forstmeister in het canton Bern. In 1880 werd aan de school een kultuurtechnische afdeling toegevoegd.

In 1878 had de Zwitserse bosbouwvereniging aan de Bondsraad verzocht een bosbouwproefstation aan de school te verbinden, wat in 1885 geschiedde en waarvan Prof. Bühler hoofd werd.

RUBRIEK 2. Klimaat en grond (waaronder bemesting, cultuurtechniek en microbiologie).

A tree planting spade for a crawler tractor. G. M. Powell. Journal of forestry. 46, 4, 278—281, 1948.

In dit artikel wordt een werktuig beschreven, dat aan de schakels van de rupsenwielen van een rupstrekker kan worden bevestigd en waarmee plantgaten kunnen worden gemaakt. Hierdoor wordt zoveel werk bespaard, dat ongeveer 12 man met behulp van een tractor per dag 20.000 tot 30.000 bomen kunnen planten, hetgeen een besparing geeft van bijna 50 % op de plantkosten. Enkele foto's verduidelijken het instrument

B. V.

Que faut-il penser de la mécanisation dans les travaux forestiers en Campine limbourgeoise? G. Bodeux. Bull. S.C.F. Belg. 9, 321—325, 1948.

Het vraagstuk van de mechanisatie in de bosbouw is in het bijzonder na de oorlog in de houtvesterij Hasselt naar voren gekomen, omdat de talrijke kolenmijnen alle plaatselijke werkkrachten tot zich trokken.

Een van de beginselen van de bosbouw is om geen enkele noodzakelijke werkzaamheid te verzuimen, maar de kosten daarvan tot een minimum terug te brengen. Het aanleggen van bossen in de Kempen betekent bijna steeds het bewerken van de grond, daar men in het algemeen bankvorming aantreft.

Voor de oorlog waren er ondernemers, die drie, vier of vijf paarden bezaten en zich bezighielden met het bewerken van bosgrond en heide. In het slechte jaargetijde gaven zij hun diensten aan houtexploitanten voor het vervoer van hout. Maar sinds enige jaren heeft het vervoer per auto dat met paarden verdrongen en zo verdwenen ook deze ondernemers, omdat het financieel niet mogelijk was de paarden drie maanden op stal te laten staan.

Sinds enige tijd zijn daarom proeven genomen met verschillende tractoren. Daarbij is komen vast te staan, dat de tractor voor de bosbouw in de Kempen onmisbaar is. De tractor op rupsbanden verdient de voorkeur boven die met luchtbanden. De laatste heeft te veel last van oneffenheden in het terrein. De tractor op luchtbanden heeft echter wel het voordeel, dat hij goedkoper is en meestal makkelijker te bedienen. Indien een rupsband stuk gaat, zijn de herstelkosten veelal hoog.

A. S.

RUBRIEK 3. Houtteelt (waaronder biologie der houtgewassen, systematiek en zaadteelt).

The dawn-redwood. R. W. Chaney. American Forests. 8, 352—353 en 372, 1948.

De „dawn-redwood” is gebleken een nog levende boomsoort te zijn, verwant aan de Sequoia of Amerikaanse reuzenboom (mammoethboom), en tot het geslacht Metasequoia behorende. Twee jaren geleden is hij ontdekt en in een flink aantal nader gevonden in een zeer afgelegen bergvallei — de Tijgervallei — in midden-China, in de provincie Hopei, dicht bij de aller westelijkste grens, waar nog nooit een vreemdeling was geweest. Om de vindplaats te bereiken moet men van een afgelegen stad aan de Jangtsekiang een tocht over bergpaden maken van een kleine 200 km over 4 bergketens van ruim 1500 m hoogte heen. De grootste boom die werd aangetroffen was 30 m hoog en 1,7 m dik boven de wortelaanloop. De takken strekken zich iets omhoog (bij Sequoia hangend), de schors is roodachtig als bij Sequoia, maar zeer dun en de soort is bladverliezend. De verwantschap met Sequoia wordt duidelijk uit de vorm van de kegel. Er werden 4 zaailingen overgebracht naar Berkeley, de universiteitsstad van Californië.

Ik schreef, dat het hier een „nog levende boomsoort” betrof, want het merkwaardige is, dat deze houtsoort reeds sedert lang goed bekend was als fossiel uit het eoceen (oud-tertiair) in Alaska, Groenland, Spitsbergen en Noord-Siberië en jonger uit het mioceen (jong tertiair) in Oregon, Californië, Duitsland, Zwitserland, Mandsjoerije en Japan, zodat men meende, dat de soort zeker sedert vele millioenen jaren was uitgestorven.

F. B.

RUBRIEK 4. Bosbescherming (waaronder natuurbescherming en jacht).

Les bostryches dans les pessières de l'est. A. Galoux. Bull. S.C.F. Belg. 8, 293—298, 1948.

De oorlogshandelingen hebben in 1944—45 grote schade veroorzaakt in de houtvesterij Malmédy. Naast de beschadigingen door het oorlogsgeweld kwamen nog die

door de wind, die in de reeds gehavende bossen zijn invloed deed gelden. De droogte van 1947 heeft eveneens geen goed gedaan.

De grootste insectenschade is aangericht door *Pityogenes chalcographus*, die zich in 1945—46 in de beschadigde bossen sterk heeft vermenigvuldigd. Het warme en droge jaar 1947 heeft de fijnsparren nog verzwakt, waardoor de aantastingen zijn vermeerderd. Daarbij komt, dat de meeste opstanden van middelbare leeftijd zijn, waarin zij zeer vatbaar zijn voor schade van *Pityogenes Chalcographus*.

Ook *Ips typographus* vindt men bijna overal zonder van grote aantastingen te moeten spreken.

A. S.

Bombing fire. A. G. Hall. *American Forests*, 10, 448—449, 1947.

Het denkbeeld om bosbrand te bestrijden met bommen was van Howard Flint, chef van de bosbrandbestrijding in de noordelijke afdeling van het bosbeheer der Verenigde Staten van Amerika. Dit denkbeeld vond zijn eerste toepassing omstreeks 1932, maar de enkele genomen proeven waren toen weinig bemoedigend. Na de snelle voortgang in de bombarderingstechniek in de tweede wereldoorlog, werden de proeven voortgezet met waterbommen en bommen met chemische middelen. Hoewel niet afdoende, kan de bombarderingsmethode als een zeer goed bruikbare aanvulling van de bosbrandbestrijdingsmethoden worden beschouwd, vooral in bergachtig weinig toegankelijk terrein, als er veel branden op verschillende plaatsen tegelijk voorkomen, ten einde deze snel in de kiem van ontwikkeling te blussen, waardoor de kosten der bosbrandbestrijding kunnen worden gedrukt. Ook wordt hier een samenwerking gezien tussen de bosbrandorganisatie en het leger, welk laatste kan medewerken ter oefening in vredetijd.

F. B.

Making water wetter. Red. *American Forests*, 10, 464, 1947.

Het principe om water „natter” te maken bestaat daaruit, het water door toevoeging van een of ander chemische stof groter indringingsvermogen te geven door vermindering van de oppervlaktespanning. Welke stof dit is wordt niet vermeld, daar dit patentkwestie is van de firma Arnold Hoffman & Company, Providence, Rhode Island, die sedert 1946 een middel in de handel brengt onder de naam „Drench”. Het gemetamor „water” heeft een groot blussingsvermogen en zou goed bruikbaar zijn bij bosbrandbestrijding.

F. B.

RUBRIEK 5. *Bosexploitatie* (waaronder technologie).

De fabricage van houtvezelplaten. De Houthandel Red, 14, 108—109, 1948.

De houtvezelplaten-industrie dateert in Amerika van omstreeks 1920, in Europa van omstreeks 1933. Het eerste Amerikaanse product, een poreuze vezelplaat, „Celotex” genaamd, werd bereid uit afval van suikerriet (ampas). De Zweedse bouwplaten-industrie komt de eer toe als grondstof ook hout en andere producten, zoals stro, volgens een nieuw procédé te bezigen, waardoor deze industrie een grote vlucht nam.

Bij de fabricage van vezelplaten (boards) kan men 5 fasen onderscheiden: 1) De voorbereidende bewerking van de grondstof (hakselen, reinigen, zeven. 2) De vervezeling (door middel van stoom onder hoge druk, slijpen zonder dat het hout gehakseld is, chemische ontsluiting gevolgd door malen, defibratorprocédé = malen bij 150°—180° C in een vochtige atmosfeer). 3) De bladvorming (op zeefgasband, verwijdering van water door afzuigen en persen, toevoegen van een waterafstotend middel zoals kunsthars, paraffine e.d.). 4) Het drogen (poreuze platen alleen drogen met warme lucht, harde platen ook persen). 5) Het harden, conditioneren en op maat snijden der platen (naharden, brengen in de vochtigheidsstoestand die vormveranderingen uitsluit, snijden in door de handel gevraagde afmetingen).

A. G.

Von der Holzentgasung. E. Hofmann. *Schweiz. Z. f. F.* (J. F. Suisse), 7, 338—362, 1948.

De houtgaswinning is gedurende de tijd der kolenschaarste van grote betekenis geworden. Er wordt hier een uitgebreid overzicht van de gaswinning uit kolen en uit hout gegeven, waarna wordt gekomen tot de gevolgtrekking, dat de gaswinning uit hout, tegenover die uit kolen, financieel zeer onvoordelig is (het hout eist o.a. meer werk, meer bergplaats, meer kosten van vervoer), terwijl kolen het aangewezen materiaal vormen.

Niettemin is het hout tijdens de kolenschaarste onmisbaar gebleken doordat het tijdelijk in de behoefte aan gas enigszins kon voorzien. De Zwitserse gasindustrie en met haar de bevolking als gasverbruiker, zijn daarom de vaderlandse bosbouw veel dank verschuldigd voor de voorziening der gasinstallaties. de K.

RUBRIEK 6. Boshuishoudkunde (waaronder arbeid, beheer, handel, recht en wetgeving).

Verwachtingen omtrent de prijsontwikkeling in Zweden. Dr. A. A. Friedmann. De Houthandel. 17, 131, 1948.

De algemene mening van de Zweedse zagers en exporteurs is, dat de prijzen in de zomer 1948 te laag zijn geweest en dat tegen het najaar 1948 betere prijzen te verwachten zijn. Als reden wordt aangevoerd de verminderde houtproductie in Zweden tegenover de stijgende Europese houtbehoefte voor de wederopbouw.

Hoewel de schrijver in fette een tegenstander van deze opvatting is, daar hij de beperkte betalingsmogelijkheden der meeste Europese landen als beslissend beschouwt, meent hij op de volgende punten nadruk te moeten leggen: 1. Gebrek aan dollars dwingt Engeland om steeds meer op de Scandinavische markt te kopen. 2. Duitsland kwam in 1948 weer — hoewel in nog bescheiden mate — als houtkoper op de Zweedse markt. 3. De houtexport van de Westelijke zónes van Duitsland naar Engeland en andere landen zal steeds verder dalen.

De voornaamste factor is de vraag of Rusland en zijn nabuurstaten de vooroorlogse houtexport zullen hervatten en zo ja, in welke omvang. A. G.

De toenemende betekenis van Zuid-Amerika als houtproducent. De Houthandel. Red. 18, 139, 1948.

Naar aanleiding van het onder auspiciën van de F.A.O. gehouden congres voor bosbouw en houtnijverheid in de Braziliaanse stad Teresopolis, welk congres als doelstelling het in exploitatie nemen van de grote houtreserves in Zuid Amerika had, worden onder meer de volgende opmerkingen gemaakt.

De in het tienjarenplan voorgestelde maatregelen ter verruiming van de houtproductie behelzen de verbetering van het transport, verhoging van het aantal zagerijen en houtverwerkende industrieën, verbetering van de technische outillage, verhoging van het aantal geschoolde werkkrachten. Wat dit laatste betreft, zal het huidige aantal van 300 beroepshoutvesters en 450 honoraire (!) houtvesters, welke in 12 Zuid Amerikaanse staten (totaal 20 staten) beschikbaar zijn, moeten worden gebracht op minstens 3000, terwijl het peil van hun bekwaamheid dient te worden verhoogd.

Brazilië levert nu reeds vrij veel triplex en gezaagd hout, in hoofdzaak parana-pine, een voor algemene doeleinden geschikte houtsoort. Van het 20-tal voor export in aanmerking komende houtsoorten wordt nog peroba-de-campos genoemd. Zuid-Amerika begint op de wereldhoutmarkt een invloed te krijgen, die niet te onderschatten valt. De verwachting is, dat dit werelddeel over 10 jaren in een vierde gedeelte van de wereldbehoefte zal kunnen voorzien.

Als gevolg van deze verhoogde houtuitvoer zullen de V. S., die nu nog grote hoeveelheden hout naar latijns Amerika exporteren, ongetwijfeld meer belang gaan stellen in de Europese houtmarkt. A. G.

RUBRIEK 7. Bosbedrijfsregeling (waaronder houtmeetkunde, renterekening en rentabiliteitsleer).

Le cubage des bois sur pied. O. de Grandcourt. Bull. S. F. Franche Comté 6, 220—224, 1948.

In een van de vorige nummers van het tijdschrift heeft M. Schaeffer zich gekeerd tegen de normalisatievoorschriften, die de meting van omtrekken in plaats van diameters voorschrijven (zie referaat N. B. T. 188, 1948). De meting van de diameters

wordt meestal voorgestaan door de vakmensen, terwijl de handel de omtrekken van bomen op borsthoogte meet.

Het argument van Schaeffer, dat de dikte zich aan ons oog vertoont en de omtrek niet, erkent de schrijver niet als steekhoudend. Men meet aan een boom meerdere dingen, die men niet met het oog ziet, onder andere de inhoud. Daarbij beschikt de bosbouwer veelal over een klem, maar de houthandelaar heeft meestal slechts de beschikking over een meetband en meet daarom omtrekken.

De klem heeft voordelen boven de meetband, in de eerste plaats bij dikkere bomen, die men met een meetband niet zonder hulp kan omspannen. Doch ook bij kleinere bomen werkt de klem vlugger. De fouten bij de diametermeting met de klem zijn echter groter dan die bij de omtreksmeting.

A. S.

Mededelingen van de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren

Bij beschikking van 8 November 1948, no. 857/136 Afdeling Boswezen, Directie van de Landbouw heeft de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening in de Commissie tot herziening van de Boswet 1922, ingesteld by beschikking van 18 Juni 1948, Directie van de Landbouw, Afd. B. No. 550/136, benoemd tot lid, Ir P. de Fremery te Zelhem, „De Baakse Kamp”, zulks ter voorziening in de vacature, ontstaan door het overlijden van de heer Jhr Mr E. A. van Beresteyn te Vierhouten, lid dier Commissie.
